

תאריך : 11.3.2021
בתשובה נא לציין : 31706

CENTER FOR
THE DEFENCE OF
THE INDIVIDUAL

המוקד להגנת הפרט

مركز الدفاع عن الفرد

רחוב אבו עוביידה 4
ירושלים 97200
טל. 02.6283555
פקס. 02.6276317

شارع أبو عبيده ٤
القدس ٩٧٢٠٠
هاتف. ٠٢. ٦٢٨٣٥٥٥
فاكس. ٠٢. ٦٢٧٦٣١٧

mail@hamoked.org.il
www.hamoked.org.il

המוקד מודה למאות האנשים
והנזפים בישראל ובעולם התומכים
בפעילותו. עיקר המימון מקורו
בישיות מדיניות זרות.

Founded by Dr. Lotte Salzberger
Registered Association

מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
עמותה רשומה
اسسته دلوطة زلتسرغر -
مكتب الشكاوي - جمعية مسجلة

לכבוד

אלוף הרצי הלוי
אלוף פיקוד הדרום
צה"ל

בדוא"ל:

lishkataluf@gmail.com

שלום רב,

הנדון: בקשה עקרונית לעדכן את נוהל "משפחות חצויות" כך שיגן גם על זכותם של ישראלים בגירים לחיי משפחה תקינים עם הוריהם העזתיים

א. פתח דבר

1. "כבד את אביך ואת אמך" הינו הדיבר החמישי, ולא "כבד את אביך ואת אמך עד גיל 18". אולם, מזה שנים רבות, מונעת מדינת ישראל ממאות אם לא מאלפים מאזרחיה ותושביה הבגירים לבקר – ובכך בהכרח גם לכבד באופן הולם – את אביהם ואת אמותיהם תושבי רצועת עזה.
2. המוקד להגנת הפרט מייצג לא מעט ישראלים שאחד מהוריהם הוא עזתי. על כן, אנו פונים אליכם בדרישה עקרונית, כי זכותם של ישראלים לחיי משפחה תקינים עם הוריהם תושבי רצועת עזה תישמר גם לאחר הגעתם לגיל 18.
3. בפרט, נבקש כי נוהל "משפחות חצויות" ישונה כך שמידת ההגנה על הזכות לחיי משפחה שהוא מעניק כיום לישראלים כלפי בני זוגם תושבי עזה, תוענק גם לישראלים כלפי הוריהם תושבי הרצועה. לכל הפחות, נבקש כי זכאותו של קטין ישראלי, על פי נוהל "משפחות חצויות" בנוסחו היום, להיכנס לרצועת עזה ולשהות בה לצורך התאחדות עם ההורה העזתי שלו, תורחב ותוענק לו באותה מידה גם לאחר יום הולדתו ה-18.

ב. המסגרת הנורמטיבית הבעייתית

4. על פי הדין, אסור, ככלל, לעזתי להתגורר בשטחי מדינת ישראל אפילו אם ילדיו חיים שם כדין. כמו כן, ככלל, אסור לעזתי אף להיכנס לישראל לצורך ביקורים קצרים אצל ילדיו הישראלים, אלא במקרים חריגים ביותר. מאידך, בהיותם בעלי מעמד בישראל, אסור לילדיו של העזתי לבקרו ברצועה אלא אם כן קיבלו היתרים לכך מטעם המפקד הצבאי.
5. על כן, נוהל "משפחות חצויות" בא, בין היתר, כדי לאפשר לילדים ישראלים לקיים חיי משפחה תקינים עם הוריהם העזתיים. הנוהל מאפשר לילדים להתלוות להורה הישראלי שלהם לביקורים ממושכים ותכופים אצל ההורה העזתי, ואף לנהל מרכז חיים בעזה ולהתגורר שם תחת קורת גג אחת עם כלל בני משפחתם הגרעינית. וזאת, באמצעות היתרים מתחדשים שתוקפם עד שישה חודשים.

6. דא עקא, נוהל "משפחות חצויות" חדל מלחול על אותם ילדים ישראלים לאחר שאלו מגיעים לגיל 18. במלים אחרות, בהגיעו לגיל 18 הישראלי מאבד את זכאותו לקיים ביקורים תכופים וממושכים אצל ההורה העזתי שלו, ומניה וביה את זכאותו להתגורר יחד איתו ברצועה. מכאן ואילך, הוא יהיה זכאי לצאת לעזה, ככלל, אך ורק במסגרת חתונה, ביקור חולה או הלוויה של בן משפחה מקרבה ראשונה – ולשלושה ימים בלבד כל פעם.
7. כך, המפגש המשפחתי האחרון שיכול להיערך בין הילד הישראלי וההורה העזתי שלו במסגרת נוהל "משפחות חצויות" בנוסחו היום – בדרך כלל בסביבות יום הולדתו ה-18 של הילד – עלול להיות המפגש האחרון ביניהם, פשוטו כמשמעו.

ג. הפגיעה החמורה בזכות לחיי משפחה

8. אין צורך להכביר מילים בעניין הפגיעה החמורה ביותר בזכותם החוקתית לחיי משפחה תקינים של אותם ישראלים, שבמקום לערוך ארוחה משפחתית חגיגית לכבוד יום הולדתם ה-18, נאלצים לערוך סעודה אחרונה כמשפחה גרעינית שלמה. דווקא בשעה שהם מתחילים את חייהם הבוגרים, תמים חיי המשפחה התקינים שלהם עם ההורה העזתי.
9. הפגיעה הקשה ביותר הינה באותם ילדים ישראלים שמרכז חייהם נמצא ברצועת עזה. עם פקיעת ההיתר האחרון שניתן להם במסגרת נוהל "משפחות חצויות", המשך שהייתם של ילדים ישראלים בעזה הופכת **לבלתי חוקית, אף אם התגוררו ברצועה במשך כל חייהם**. כך, הגעתם לבגירות משמעותה גירושם הכפוי מביתם ומסביבתם החברתית, ופרידתם הכפויה מהוריהם העזתיים ומשאר בני משפחתם הגרעינית שממשיכים להתגורר ברצועה.
10. ככלל, צעיר או צעירה שגדלו כל חייהם ברצועת עזה אינם ערוכים, מבחינה נפשית וכספית, לעזוב את המשפחה ולעבור לגור במקום אחר לבד בגיל 18. מעברם הכפוי לישראל בשעה שהם עודם סמוכים על שולחן הוריהם – ואולי עודם לומדים בתיכון או באוניברסיטה ו/או עובדים ו/או מנהלים מערכת יחסים ברצועה – עלול לשבש את חייהם לחלוטין ולהקשות עליהם עד מאוד להתפרנס ולהמשיך להתפתח כמבוגרים עצמאיים. הפגיעה בבנות עלולה להיות קשה אף יותר: בחברה בה נהוג שצעירות ממשיכות להתגורר בבית הוריהן עד נישואיהן, מדובר בלא מעט מקרים אף בסכנה לפגיעה במעמדן החברתי.
11. אילוץם של צעירים בני משפחות חצויות שמרכז חייהם בעזה לעזוב את בית משפחתם בעל כורחם, להיעקר מהמשפחה הגרעינית, לצאת לעצמאות כפויה במקום שזר להם, בלי אפשרות כלשהי לחזור לבית המשפחה, כשבמקביל, צעירים פלסטינים אחרים (הן תושבי הרצועה, הן תושבי הגדה המערבית והן אזרחי ותושבי ישראל) יכולים ליהנות מזכותם הטבעית לגדול בחיק משפחתם עד אשר יחליטו להקים משפחה בעצמם, אינה שוויונית.
12. הפגיעה בזכותם לחיי משפחה של ילדים שמרכז חייהם נמצא בישראל גם היא חמורה מאוד. בפרט לאור הניסיון שנצבר במהלך השנה האחרונה, "שנת הקורונה", עד כמה שטכנולוגיות כמו "זום" ו"פייס טיים" מאפשרות לנו להישאר בקשר עם בני משפחתנו מרחוק, אין תחליף לפגישות פיזיות וביקורים אמיתיים בביתם של יקירינו. ילד בגיר לא יכול באמת לכבד את אביו או אמו באופן ראוי, לתמוך בהם ולדאוג להם כפי שהם עשו לו בילדותו, אם אינו יכול

- להתייצב לצדם הן בשעת שמחה, הן בשעה קשה, והן בכל שעה רגילה שביניהן. אולם, לישראלים בגירים שאחד מהוריהם עזתי, ביקורים פיזיים אצל אותו הורה אינם אפשריים, לא רק בתקופת הקורונה אלא לאורך כל החיים.
13. ויוזכר, כי למעשה המעבר של ילד בין התבגרות לבגרות אינו מסתיים פתאום בהגעתו לגיל הבגרות המשפטית. מדובר בתהליך שמתחיל שנים לפני יום הולדתו ה-18 ונמשך שנים אחריו. במהלך כל התהליך הזה, הילד נזקק לסיוע, עצה ותמיכה מהוריו. מובן מאליו, כי על מנת להעניק באופן מיטבי דברים לא-מוחשיים אך חיוניים אלה, נדרשים לא רק שיחות טלפון (ו/או וידאו), אלא גם (ובעיקר) ביקורים פיזיים סדירים בין המבוגר הצעיר וההורה שלו.
14. אולם, כאמור, נשללת ממבוגרים צעירים החיים בישראל האפשרות לקיים מפגשים – שלא לדבר על מפגשים סדירים או ממושכים – עם הוריהם החיים ברצועת עזה. לכן, נלקח מאותם ישראלים אחד המפתחות הכי חשובים להמשך התפתחותם והתבגרותם כמבוגרים עצמאיים, הלוא היא הנוכחות הפיזית והקבועה של ההורה שלהם בחייהם.

ד. סיכומם של דברים

15. כפי שנוהל "משפחות חצויות" הינו המנגנון היחיד המאפשר לישראלים הנשואים לתושבי רצועת עזה לממש, אם כי באופן חלקי, את זכותם לחיי משפחה עם בני זוגם, הוא גם המנגנון היחיד המאפשר לישראלים קטינים לממש, אם כי במידה פחותה, את זכותם לחיי משפחה תקינים עם הוריהם תושבי הרצועה. לעומתם, ישראלים בגירים שאחד מהוריהם הינו תושב הרצועה אינם מקבלים מענה כלל על ידי נוהל "משפחות חצויות". כתוצאה מכך, זכותם לחיי משפחה תקינים עם הוריהם העזתיים נשללת מהם לחלוטין.
16. אולם, כידוע, הקשר בין הורה וילדו, ובין ילד והורהו, נמשך לאורך כל חייהם, ולא מתנתק פתאום עם הגיעו של הילד לבגירות מבחינת החוק. הזכות לטפח קשר זה הינה לב ליבה של הזכות לחיי משפחה תקינים. אין חולק, שמי שנמנע ממנו להיפגש עם הוריו, נפגעת באופן חמור ועמוק זכותו הבסיסית לחיי משפחה.
17. על מנת לצמצם ככל האפשר את הפגיעה בזכותם של אזרחי ותושבי ישראל לחיי משפחה תקינים עם הוריהם העזתיים, נבקש כי זכות זו תוגן באותה מידה בה מוגנת כיום זכותם של אזרחי ותושבי ישראל לחיי משפחה תקינים עם בני זוגם (על פי נישואין) תושבי הרצועה. לכל הפחות, נבקש כי נוהל "משפחות חצויות" יעודכן כך שהזכאות שהוא מעניק כיום לקטינים ישראלים לצאת לעזה לצורך התאחדות עם הוריהם תושבי הרצועה, תוענק באותה מידה גם לישראלים בגירים.
18. למענה מפורט ומהיר, נודה.

בכבוד רב,

מאיסא אבו סאלח אבו עכר, עו"ד

אהרון מיילס קורמן, עו"ד

העתיקים: אלוף כמיל אבו רוקון, מתאם פעולות הממשלה בשטחים, בדוא"ל; אלוף משנה איאד סרחאן, ראש מנהלת התיאום והקישור לרצועת עזה, בדוא"ל.